

A szolgáltatások és a tőke szabad áramlása

A szolgáltatásnyújtás szabadsága

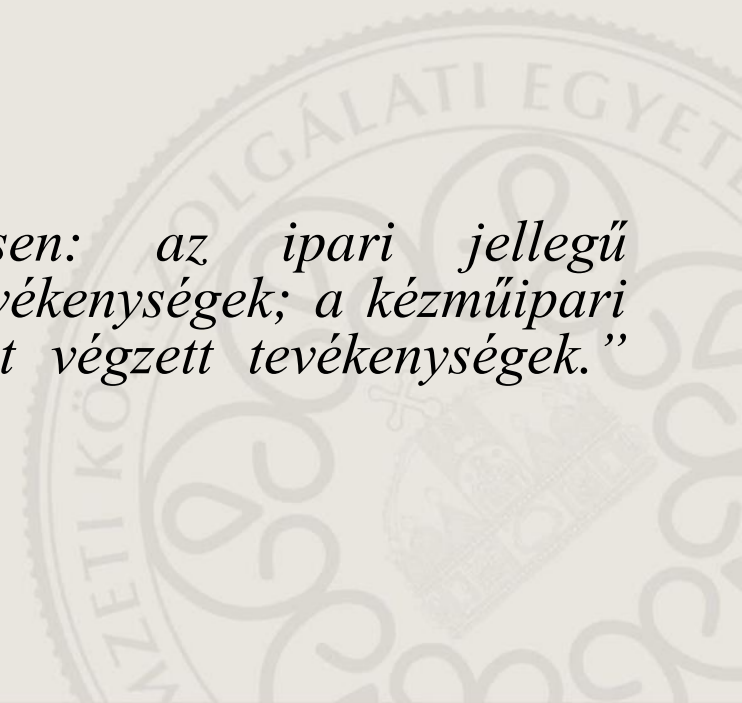
- Elsődleges jogban: **EUMSZ 56-62. cikkek**
- *„Az alábbiakban megállapított rendelkezéseknek megfelelően tilos az Unión belüli szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó minden korlátozás a tagállamok olyan állampolgárai tekintetében, akik nem abban a tagállamban letelepedettek, mint a szolgáltatást igénybe vevő személy.”*

Az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében e fejezet rendelkezéseit kiterjesztheti harmadik országok olyan állampolgáira, akik szolgáltatásokat nyújtanak és az Unió területén letelepedettek.” (EUMSZ 56. cikk)

A szolgáltatásnyújtás szabadsága

- Szolgáltatás: *„A Szerződések alkalmazásában „szolgáltatás” a rendszerint díjazás ellenében nyújtott szolgáltatás, ha nem tartozik az áruk, a tőke és a személyek szabad mozgására vonatkozó rendelkezések hatálya alá.”* (EUMSZ 57. cikk (1) bek.)
- Fogalmi elemek:
 - 1) Gazdasági tevékenység
 - 2) Határon átnyúló elem
 - 3) Ideiglenes jelleg
 - 4) Másodlagos alkalmazás
- *„Szolgáltatásnak minősülnek különösen: az ipari jellegű tevékenységek; a kereskedelmi jellegű tevékenységek; a kézműipari tevékenységek; a szabadfoglalkozásúként végzett tevékenységek.”* (EUMSZ 57. cikk (2) bek.)

A szolgáltatás fogalmi elemei

1) Gazdasági tevékenység

- díjazás ellenében nyújtott tevékenység
- ellenszolgáltatás → a szolgáltatás ellenértéke
- nem gazdasági természetű ellenszolgáltatás nem minősül ilyennek!
(pl. tagállamok szociális, kulturális, oktatási tevékenysége lehet ilyen)
- vállalkozói tevékenység → nem munkaviszony jellegű foglalkoztatás

2) Határon átnyúló elem

- szolgáltatás nyújtója és igénybe vevője két külön tagállamban letelepedett
- egyazon tagállamban letelepedettek, de a szolgáltatás másik tagállamban valósul meg
- a szolgáltatási tevékenység megkezdését megelőző felhívásra is alkalmazandó
- EuB jelenlegi álláspont: nem alkalmazandó az EUMSZ 56. cikk, ha a szolgáltatás minden eleme egy tagállamon belül valósul meg

A szolgáltatás fogalmi elemei

3) Ideiglenes jelleg

- egyik tagállamban letelepedett szolgáltatást nyújt egy másik tagállamban letelepedettnek → eseti, rövid, átmeneti jellegű tevékenység
- kivétel: átmenetileg folytathatja tevékenységét egyazon tagállamban

4) Másodlagos alkalmazás

- mindig meg kell vizsgálni, hogy az adott tevékenység nem tartozik-e a másik három szabadság (személyek, áruk, tőke) szabad mozgása alá → ha nem akkor alkalmazandó az EUMSZ 56. cikk

Kivételek → EUMSZ 58. cikk:

- közlekedés → a közlekedésre vonatkozó cím rendelkezései irányadók
- tőke mozgásokkal kapcsolatos banki és biztosítási szolg. liberalizációja → a tőke mozgás liberalizációjával összhangban

Szabályozási keretek

- Elsődleges jogforrások (EUMSZ 56-62. cikkek)
 - Az EuB álláspontja szerint az 56-57. cikkek közvetlen hatállyal bírnak → nemzeti bíróságok előtt lehet rájuk hivatkozni

Szabályozási keretek II.

- Másodlagos jogforrások
 - Szektorspecifikus szabályozások (pl.)
 - bankokról szóló második irányelv (89/646/EGK) → liberalizáció, kölcsönös elismerés elve („single passport” elv) → válság óta visszaszorulóban
 - audiovizuális médiaszolgáltatások → 2010/13/EU irányelv → továbbközvetítés akadályozásának tilalma
 - Horizontális szabályozás
 - belső piaci (v. szolgáltatási) irányelv (2006/123/EK)
 - diplomák kölcsönös elismerésének szabályai

A belső piaci (2006/123/EK) irányelv

- tárgyi hatály: minden olyan, valamely tagállamban letelepedett szolgáltató által nyújtott szolgáltatás, amely nincs egyértelműen kizárva a hatálya alól
- személyi hatály: szolgáltatást nyújtó és igénybe vevő (természetes vagy jogi szem.)
- szabályozási terület: nemzeti jogban meghatározott követelmények, előírások, tilalmak, stb. amelyek a szolgáltatás nyújtásának jogát érintik
- ügyintézés egyszerűsítése
 - eljárások egyszerűsítése
 - one-stop-shop (egyablakos ügyintézés)
- szolgáltatók letelepedésének szabadsága
 - fenntartható engedélyezési rendszerekkel szembeni követelmények → akadályok elbontása
- szolgáltatásnyújtás szabadsága
 - korlátozás csak kivételesen → felsorolt kivett szolgáltatások (pl. ált. gazd. érdekű) VAGY rendkívüli körülmények esetén
 - követelmények: diszkriminációmentesség, szükségesség, arányosság
- az igénybe vevők jogai
 - diszkriminációmentesség (igénybevétel megnevezésének tilalma)
- a szolgáltatások minőségének biztosítása

Diplomák és szakmai képesítések kölcsönös elismerése

- **89/48/EGK irányelv** a felsőoktatásban szerzett diplomák kölcsönös elismeréséről
 - minden legalább 3 éves szakmai képzést igénylő szakmára kiterjed
 - felváltotta a korábbi szakma-specifikus irányelvek nagy részét
 - testvére a **92/51/EGK irányelv** a kevésbé magas szintű oktatást igénylő képzések elismeréséről
 - **1999/42/EK** és **2001/19/EK irányelvek** → szakmai tapasztalat elismerése
- **Hatályos rendszer:**
 - **2005/36/EK irányelv** → hatályon kívül helyezte a korábbiakat
 - szabad szolgáltatásnyújtás és letelepedés, szakma gyakorlásának részletes szabályai, közigazgatási együttműködés, végrehajtási felelősség
 - elismerés három módon történhet:
 1. képzés elvégzését tanúsító okiratok elismerésének általános rendszere (főszabály)
 - » elismerő tagállammal azonos feltételek (kölcsönös elismerés elve); VAGY
 - » megelőző 10 év folyamán 2 évig gyakorolta nem szabályozó tagállamban; DE
 - » kompenzációs intézkedések joga: alkalmazkodási időszak (3 év), ill. alkalmassági vizsga
 2. szakmai tapasztalat elismerésével (elegendő bizonyítékként elfogadva)
 3. képzési minimumköv. összehangolása biz. szakmákban: orvos, fogorvos, ápoló, szülésznő, gyógyszerész, építészmérnök)
 - » nyelvi kompetenciák → „eltérési záradék” v. bizottsági engedély (határozott időre)
 - » nem szabályozott kérdéskörökben tagállami hatáskör marad

Ügyvédi hivatás gyakorlása

- az előzőekben tárgyaltakhoz képest speciális → **98/5/EK irányelv**
 - dilemma: a szolgáltatásnyújtás szabadsága vs. fogyasztóvédelem és nemzeti jogrendszerek valamint nyelvismeret
 - alapvetően két lehetőség:
 1. ügyvédi cím gyakorlása hazai szakmai cím égisze alatt
 - hazai cím idegen nyelvre fordítva, DE nem a fogadó országgal azonos!
 - tanácsadás teljes körben, eljárás lehet korlátozott (pl. peres képviselet csak helyi társügyvéddel), de ez nem lehet aránytalan!
 - nyelvismereti követelmények nem megengedhetőek!
 - kettős kötődés (pl. fegyelmi ügyet a két tagállam közösen)
 - szakmai cím bevonása esetén mindkét országban bevonva
 2. integráció a fogadó ország ügyvédei sorába
 - fogadó ország szakmai címének használatára jog
 - elérhető három módon:
 - 1) diplomák egyenértékűsége; VAGY
 - 2) 3 éven keresztül hatékonyan és rendszeresen a fogadó ország jogával és a közösségi joggal kapcsolatos gyakorlatot folytat; VAGY
 - 3) egyéb szakmai tevékenysége vagy tanfolyamok és szemináriumok látogatása nyomán már megfelelő szakmai jártassággal rendelkezik
- együttes tevékenység (joint practice)

Szabályozási keretek

- Az EuB esetjoga:
 - Ügyvédi hivatás
 - **Van Binsbergen-ügy** (igazságszol. tev. személy adott bírósági illetékességi területhez köthető)
 - **Gebhard-ügy** (időleges → szolgáltatás; állandó és folyamatos → letelepedés)
 - Biztosítás
 - **Bizottság v. NSZK ügy** (a biztosítási tevékenység a fogadó állam külön engedélyéhez köthető, közérdek védelme miatt pl.)
 - **Skandia-ügy** (a letelepedés előírása viszont már túlzó volna ezért nem megengedhető)
 - Sport
 - » **Walrawe és Koch ügy** (a sportra kiterjed a közösségi jog hatálya, a sportszövetségek kötelesek a tagállami akadályok lebontásában közreműködni)
 - » **Bosman-ügy** (a nemzeti labdarúgó válogatottak állampolgársági záradékai közösségi jogot sértenek)
 - **Säger v. Dennemayer ügy** (szabadalomfigyelő cég letelepedéshez kötése diszkriminatív)
 - **Alpine Investments BV-ügy** (határon átnyúló szolg. nyújt.-t akadályozó ált. szabályok is tilalmasak)

Szabályozási keretek

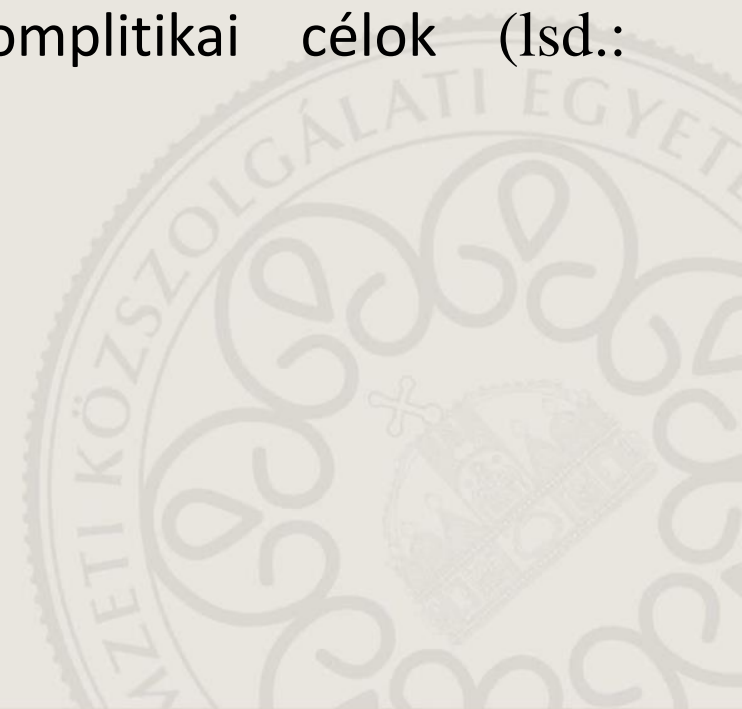
- Fogyasztóvédelem
 - *Luisi és Carbone ügy* (a szolgáltatásnyújtás szabadságát korlátozó devizakiviteli szabályok tilalmasak)
 - *Gravier-ügy* (más tagállambeli főiskolai hallgató részére előírt külön tandíj tilalmas)
 - *Cowan-ügy* (kizárólag saját állampolgárok számára kártérítés, egyéb hasonló jellegű védelem tilalmas)
 - *Grogan-ügy* (adott szolgáltatás reklámozását tiltani nem lehet, még ha adott esetben az adott országban a szolgáltatás tiltott is; itt: Írország és abortusz)

Szabályozási keretek II.

– Kivételek a szolgáltatásnyújtás szabadsága alól:

- közhatalom, közrend, közbiztonság, közegészségügy DE arányosan (Izd.: *Calfa-ügy*)
- nyomós közérdek fogalma → EuB dolgozta ki, folyamatosan bővül a tartalom (pl. társadalompolitikai célok (Izd.: *Schindler-ügy*))

A tőke szabad áramlása

- Szabályozási keretek:
 - Elsődleges jog: **EUMSZ 63-66. cikkek**
 - Másodlagos jog: **88/361/EGK irányelv**
 - EuB-esetjog

Elsődleges jog:

- *„E fejezet rendelkezéseinek keretei között tilos a tagállamok, valamint a tagállamok és harmadik országok közötti tőkemozgásra vonatkozó minden korlátozás. E fejezet rendelkezéseinek keretei között tilos a tagállamok, valamint a tagállamok és harmadik országok közötti fizetési műveletekre vonatkozó minden korlátozás.”* (EUMSZ 63. cikk)
- Sanz de Lera-ügy → EUMSZ 63. cikk közvetlen hatálya
- EUMSZ 65. cikk → kivételek, úgy mint:
 - adójog
 - pénzügyi (prudenciális) felügyelet
 - közrend és közbiztonság
 - követelmény: diszkriminációmentesség

88/361/EK irányelv

- „a tőke mozgások teljes felszabadítása”
 - védelmi intézkedések csak indokolt, kivételes esetekben
 - főszabály szerint harmadik országokkal szemben is
- I. Melléklet → liberalizált tőke mozgások felsorolása (pl.)
 - közvetlen befektetések
 - ingatlanbefektetések
 - értékpapírügyletek
 - kollektív befektetési vállalkozások
 - folyó- és takarékszámle műveletek
 - kereskedelmi hitelek
 - pénzügyi kölcsönök és hitelek
 - kezesség és más biztosítékok, zálogjog
 - biztosítással kapcsolatos utalások
 - személyhez kapcs. tőke mozgások
 - pénzeszközök exportja és importja
 - egyéb (pl. kártérítés, szerzői jogdíjak, stb.)

Bírósági esetjog + a Bizottság közleménye

- **Regina v. Thomson ügy** (még forgalomban levő nemesfém pénz → fizetőeszköz; már kivont → áru)
- **Luisi és Carbone ügy** (az ellenszolgáltatás nem tőkeművelet, mert nem befektetésre irányul!)
- **Bordessa-ügy** (devizakivitel engedélyhez kötése akadályozza a tőkemozgásokat, a bejelentési kötelezettség viszont önmagában nem)
- **Svensson és Gustavsson ügy** (csak az adott tagállamban honos banktól felvett hitelhez igényelhető törlesztési támogatás ellentétes a közösségi joggal)
- **Verkooijen-ügy** és **Manninen-ügy** (az osztalékfizetés bár az I. Melléklet nem említi, tőkemozgas, az irányelv hatálya alá tartozik)
- **Eckelkamp-ügy** (az ingatlanörökség utáni illetékből az ingatlant terhelő tartozások levonhatóságának ahhoz kötése, hogy az örökhagyó halálakor az adott államban rendelkezett illetőséggel, ellentétes a közösségi joggal)
- A Bizottság 1997-es közleménye:
 - minden tőkemozgással kapcsolatos korlátozás tiltott, legyen az diszkriminatív vagy nem diszkriminatív
 - csak kivételes körülmények miatt lehet korlátozni, ilyen pl. a közrend és a közbiztonság

Speciális esetek

- Az állam, mint hatóság spec. jogai - az aranyrészvényügyek
 - kiindulópont a privatizáció → az állam különleges jogosítványokat akart megtartani
 - aranyrészvény: olyan, a kormány tulajdonában álló részvény, amely határozott vagy határozatlan időre vétőjogot biztosít az állam részére bizonyos társasággal kapcsolatos eseményekkel vagy strukturális változásokkal szemben
 - Bizottság (1997): ez ellentétes lehet a tőke szabad mozgásával
 - **Bizottság v. Portugália ügy** (külföldi befektetők adott arány feletti részesedése nem zárható ki)
 - **Bizottság v. Egyesült Királyság ügy** (bizonyos eszközök átruházásához hatósági engedély nem köthető ki)
 - **Volkswagen-ügy** (általános társasági jogi szabályoktól eltérés az állam javára nem megengedhető); **DE**
 - **Bizottság v. Belgium ügy** (közszolgáltatási kötelezettség ellátásához szükséges eszközök felhasználásának korlátozása megengedett a közérdek miatt!)
- Ingtatlannal kapcs. ügyletek és a tőke szabad mozgása
 - **Konle-ügy** (külföldiek ingatlanszerzése nem köthető engedélyhez)
 - **Burtscher-ügy** (a nyilatkozattételi követelményeknek is arányosnak kell lenniük)
 - **Festersen-ügy** (állandó lakhely kikötése mezőgazdasági ingatlan megszerzéséhez ellentétes a közösségi joggal)
 - **Servatius-ügy** (valamely szervezet más tagállamban való ingatlanszerzése nem köthető előzetes engedélyhez)
 - **Trummer-Mayer-ügy** (zálogjog kifejezhetősége nem szorítható csak a nemzeti devizára vagy nemesfémre)

Kivételek

- Általánosságban
 - harmonizáció hiányában tagállami hatáskör
 - EUMSZ korlátai között, a cél megvalósítására alkalmas, szükséges és arányos intézkedések
- EUMSZ
 - 65. cikk: nem érinti a tagállamok saját adójogának alkalmazhatóságát, valamint a prudenciális felügyelet jogát, valamint statisztikai célú bejelentések, közrend és közbiztonság
 - 64. cikk (3) bek.: visszalépés adott harmadik ország irányában a liberalizációtól (Tanács + EP fogadhatja el)
 - 66. cikk: rendkívüli körülmények esetén harmadik ország felé korlátozás (Tanács + Bizottság + EKB)
 - 75. cikk: terrorizmus és ahhoz kapcsolódó tevékenységek miatti „befagyasztások” (Tanács + EP)
- EuB esetjoga
 - **Konle-ügy** (vidékfejlesztési célból, az állandó lakosság és gazd. tev. fenntartása érdekében másodlagos lakhely írható elő ingatlanszerzés esetén)
 - **Reisch-ügy** (...az előbbi kiegészítése környezetvédelmi és lakáspolitikai érdekekkel)
 - **Ospelt-ügy** (ingatlanszerzés korlátozása indokolható a mezőgazdaságból élő közösség megtartásának, az ezt elősegítő tulajdonosi struktúra fenntartásának, a természeti csapások megelőzésének és a mezőgazdasági politikának az érdekeivel, DE arányos követelmények szükségesek!)
 - **Bizottság v. Hollandia ügy** (közérdekű szolgáltatás fenntartása és az adórendszer összhangja igazolhatják az aranyrészvényekkel kapcsolatos állami előjogokat)